

چشم اندازی بر

کلاس های چند پایه

تاریخچه

بازاندکی مطالعه در سابقه تعلیم و تربیت می توان دریافت ، قدمت وجود کلاسهای چند

پایه به قدمت آغار تعلیم و تربیت گروهی می رسد، زیرا که تا قبل از ایجاد تغییرات

کمی و کیفی در آموزش و پرورش به شیوه جدید « تعلیم و تربیت کلاسیک و برنامه

ریزی شده با قالب امروزی » ، آموزش و پرورش متناسب بانیاها و ارزشهای رایج

در هر زمان و تحت تأثیر وسیطه حکومتها، نظام ها ، جوامع ، فرقه ها و حتی
خانواده ها به طرق مختلف جریان داشته است .

« عیسی صدیق » در کتاب تاریخ فرهنگ ایران قدمت آموزش چند پایه ای

را در محدوده سالهای ۲۵۰ تا ۲۵۶ هجری شمسی می داند .

تاریخچه

تدریس چند پایه در اکثر سیستم های آموزشی دنیا رواج دارد و شمار کلاس های چندپایه در حال افزایش است

کشور	منبع اطلاعات	آمار کلاس
انگلستان	Pridmore(2004)	25%
ایرلند	DES(1994)	40%
آلمان	Knorzer(1985)	80%
سوئد	Little(1996)	35%
استرالیا	Kingandyong(1996)	34%
نیوزلند	Commissie (1994)	53%
نروژ	Eurydice(2002)	42%

تعاریف چند پایه :

راهنمای تدریس در
کلاس های چندپایه

تدریس چند پایه به نوعی از تدریس در آموزش ابتدایی اطلاق می شود که در آن دانش آموزان چند پایه در یک کلاس توسط یک معلم آموزش داده می شوند. (ایان برچ ، ۱۳۷۹) و یا اینگونه می توان تعریف کرد که منظور از آموزش چند پایه ، موقعیتهایی است که در آن ها دانش آموزانی که از نظر سن و توانایی متفاوت هستند همه در یک کلاس آموزش می بینند .

اهداف آموزش کلاس های چند پایه

۱) فراهم کردن دوره کامل آموزش با افزایش میزان دست یابی به آن در مناطق روستایی و کم جمعیت

۲) تداوم خدمات آموزشی در شهرهای کوچک که با کاهش شمار دانش آموزان روبرو هستند.

۳) استفاده بهینه از منابع محدود

۴) بهبود کیفیت و سودمندی آموز

فرد نباید علوم را بیاموزد بلکه باید آن را کشف کند؛ بگذارید
فراگیرنده خودش کار کند خطا کند، خطای او را زود اصلاح
نکنید ، بگذارید خودش به اشتباهش پی ببرد، به جای او فکر
نکنید (که اگر چنین شد او چه کند؟) از کتاب کمتر استفاده
کنید بگذارید دانش آموز به طبیعت برود .

محاسن کلاس های چند پایه

- ۱) درزمینه های (ریاضیات و علوم آموزش چند پایه سبب پیشرفت دانش آموزان می شود.
- ۲) دانش آموزان می آموزند که « چگونه یاد بگیرند » و « چگونه یاد بدهند»
- ۳) ایجاد فرصت برای همکاری براساس علایق و استعدادو نوع شخصیت.
- ۴) ایفای نقش معلمی برای برفی دانش آموزان.
- ۵) عمیق تر شدن پیوند بین معلم و دانش آموزان می شود.
- ۶) کودکان در این کلاس ها از لحاظ عاطفی با ثبات ترند.
- ۷) روش سودمندی برای آموزش بنیادی در مناطق کم جمعیت است.
- ۸) دانش آموزان بهتر یک دیگر را می شناسند و بهتر (روابط حمایتی ایجاد می کنند

مهمترین مشکلات کلاس های چند پایه

(مشکلات آموزشی و غیر آموزشی)

۱) کمبود وقت

۲) مسولیت های زیاد معلم چند پایه و عدم همکاری والدین

۳) کمبود تجارب و اطلاعات معلمان چند پایه

۴) بومی نبودن معلمان چند پایه و سنگینی حجم کار معلمان

۵) سازماندهی کلاس های چند پایه و کمبود تعداد فراگیران

۶) نامناسب بودن ترکیب سنی و جنسی دانش آموزان

۷) کمبود امکانات، تجهیزات و وسایل آموزشی

۸) کمبود فضای آموزشی و همچنین نبود امکانات بهداشتی مناسب

۹) کمبود نیروی انسانی خدماتی و وجود مشکلات نظافت

۱۰) هواس پرتی فراگیران

۱۱) کم توجهی به برفی دروس مانند هنر و ورزش

۱۲) غیبت و تاخیر مکرر معلم و دانش آموز

۱۳) وجود افتلات یاد گیری در برفی از دانش آموزان

۱۴) دوزبان بودن دانش آموزان

۱۵) عدم استفاده از طرغ درس در کلاس های چند پایه

مشاور

مدیریت
مناسب

ویژگی های
معلمان
چند پایه

استفاده از
روش های
مناسب تدریس

نظارت
وارزشیابی

پژوهش محور
بودن

اشاعه فضای
مناسب

ارائه برنامه ی
مناسب و منسجم

داشتن طرح
درسی روزانه

سازماندهی
مناسب

گروه بندی دانش آموزان در کلاس های چند پایه

۱- گروه بندی براساس توانایی های مشابه و متفاوت

در این گروه بندی معلم با شناخت دانش آموزان آنها را در گروه های قوی ، متوسط و ضعیف سازماندهی می کند.

۲- گروه بندی داوطلبانه؛

در این گروه بندی دانش آموزان می توانند بطور داوطلبانه هم گروهی خود را انتخاب کنند .

گروه بندی دانش آموزان در کلاس های چند پایه

۳- گروه بندی براساس توانایی های متفاوت :

گروه بندی فراگیران براساس توانایی های مختلف برای کارهای مشارکتی وانجام کارهای واحد مناسب است.

۴- گروه بندی براساس موضوع درس؛

اگر تعداد فراگیران مناسب باشد موضوع درس به تعداد مشخص تقسیم می شود ولی اگر تعداد مناسب نباشد می تواند در یک تاسه پایه تمصیلی دروس هم نام مانند علوم پایه های اول، دوم و سوم و براساس شباهت ها و تفاوت ها دانش آموزان را گروه بندی کند.

۵- براساس پایه های تمصیلی؛

در این روش می توان فراگیران پایه های نزدیک به هم و گاهی پایه های را که از نظر تمصیلی از هم دیگر دور هستند در یک گروه قرار داد.

مشکلات گروه بندی در کلاس های چندپایه

۱- کمبود تعداد دانش آموزان

۲- نسبت فامیلی بین دانش آموزان

۳- وجود اختلافات خانوادگی در میان دانش آموزان

۴- ثابت بودن اعضای گروه تا پایان سال

۵- ترکیب جنسی مختلف در یک پایه

۶- تنوع دروس و پایه هادر هر جلسه

مدیریت کلاس های چند پایه

تعریف : عبارت است از اقدام مشترک فراگیر و معلم کلاس و هدایت و کنترل علمی عوامل موثر در ایجاد یک نظم منطقی برای حداکثر استفاده ارفرایند یاددهی و یادگیری.

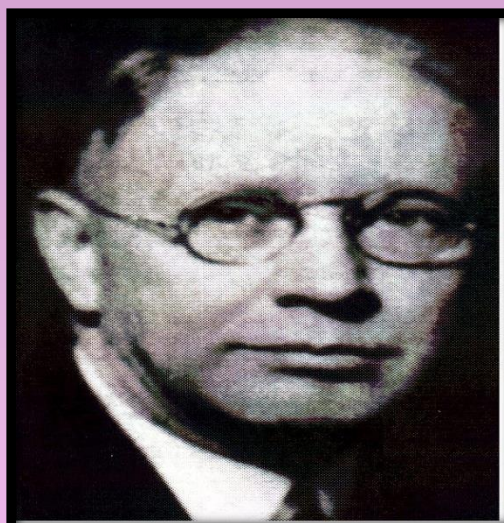

مدیریت کلاس های چند پایه

مدیریت کلاسی رادردو مقوله می توان بررسی نمود :

الف : نظم و انضباط در کلاس های چند پایه
ب: آرایش میز و نیمکت ها و مطلوب نمودن فضای آموزشی

لئونارد کلاری می گوید: اگر بتوانید کلاس درس را به گونه ای سازمان دهید که جالب توجه باشد و دانش آموزان به راحتی بتوانند در آن فعالیت کنند چنانچه کلاسی به مراتب بیشتر از کلاس های سنتی به موفقیت می انجامد.

مواردی مهم درفصوص نظم و انضباط در کلاس

□ تسلط برموضوع و آموزش مفید که لذت یادگیری را در بین فراگیران ایجاد کند.

□ ارائه ی مطلب در مدت ۲۰ دقیقه که دچار فرستگی ذهنی فراگیران نشود.

□ استفاده از طنزولطیفه های درخور کلاس واز تمثیل ومثل های معروف

□ ارتباط کامل با تمامی دانش آموزان وتوجه ودقت نظر برکل کلاس

□ ظاهری آراسته ومتین وعده استفاده از پوشش نامناسب که موجب جلب توجه بیشتر گردد.

□ سعی کنید در صحبت های خود تکیه کلاه نداشته باشید.

□ حرکت آراه وملائم در کلاس

□ وانمود کنید که از اقدامات وکرده ی آنان مطلع هستید.

□ تهیه ی قوانینی با کمک فراگیران ونصب آن در کلاس درجهت مفظ نظم وانضباط

□ ارائه ی افطار بالمنی مناسب وآراه

مواردی مهم در خصوص نظم و انضباط در کلاس

□ شهادت قبول اشتباه رداشته باشید.

□ رسیدگی به تکالیف در اولین فرصت ممکن

□ عمل به قول های داده شده توسط معلم

□ خودداری از دادن القاب به دانش آموزان که موجب تمقیر و تمسخر فراگیر می شود

□ استفاده از تشویق مناسب و بجا و عدم استفاده از تنبیه بدنی

□ ایجاد جو مناسب و پراز احساس امنیت

□ امانت دار بودن

□ به ارتباط غیر کلامی اهمیت دهید.

□ ایجاد فضای مناسب بطوری که فراگیر سوالات خود را بدون نگرانی طرح کند.

□ ارتباط با اولیا طبق برنامه ی ازپیش تعیین شده برای بررسی مسایل آموزشی و پرورشی

طرح درس:

□ طرح درس که به آن راهنمای آموزشی هم گفته می شود و در واقع سندی است که اجزای فرآیند آموزشی فعال برای مشارکت فراگیر به منظور دستیابی به اهداف آموزشی را ترسیم می کند.

□ طرح درس ساختاری سازمان یافته برای تدریس و نقشه ای کلی برای هدایت فعالیتهای آموزشی است و در آن مفاهیم، اهداف، فرصتهای آموزشی و روشهای ارزیابی یک درس مشخص بیان می شود.

□ در یک طرح درس مجموعه فعالیتهایی که آموزش دهنده ازپیش برای رسیدن به یک یاچندهدف آموزشی ویژه تدارک می بیند، پیش بینی وتنظیم شده است و با کمک آن آموزش دهنده می تواند فعالیتهای ضروری آموزشی را به ترتیب و درمراحل وزمان های مشخص وبه شیوه ای منطقی پیش ببرد.

محاسن طرح درس

- به معلم اعتماد به نفس می بخشد.
- باعث بالا رفتن روحیه ی مثبت معلمان می شود.
- شیوه ی درست تدریس را معین می کند.
- معلم را در رسیدن به هدف های آموزشی کمک می کند.
- به درس و مطلب ارائه شده انسجام کامل می بخشد.
- زمان تدریس را کنترل می کند.
- نقشه ای برای آموزش بهتر و یادگیری عمیق تر
- ایجاد فرصت برای استفاده از وسایل آموزشی, روش های مختلف و....
- زیر بنای اصلی سافتار آموزشی و قلب آموزش می باشد.

روش تدریس در کلاس های چند پایه

تعریف

- روش تدریس عبارت است از : ” سازماندهی فرایند یاددهی و یادگیری“
 - روش تدریس عبارت است از : ”سازماندهی و شکلها ی اجزای یاددهی و یادگیری“
 - روش تدریس عبارت است از: ”ایجاد رابطه ی صحیح میان محتوا و یادگیرنده ”
- سخن معروف یکی از دانشمندان در مورد یادگیری:
- اگر به من بگویی ، فراموش می کنم .
- اگر یادم بدهی ، بخاطر می آورم .

اما اگر درگیرم کنی یاد می گیرم.

رویکرد های تدریس در کلاس های چند پایه

- الف) شیوه ی آموزش محوری
- ب) شیوه ی آموزش گروهی
- ج) شیوه ی مشترک محوری و گروهی

توضیح :

الف) شیوه ی آموزش محوری

این روش به این دلیل روش محوری نامیده می شود که معلم محور تدریس خود را در یک جلسه ۴۵ دقیقه ای برای حداکثر ۳ پایه قرار می دهد و پایه های دیگر به فعالیت های فرعی می پردازند مانند: رونویس ، تمرین خط ، نقاشی و انجام تمرینات ارائه شده و تمرین روخوانی که به نظارت کمتری توسط معلم نیاز هست.

در این شیوه پایه ای که توسط معلم اداره می شود **پایه محور** و بقیه ی پایه ها که خود به فعالیت می پردازند گروه **فرعی یا خود آموز** نامیده می شود.

در این روش برای هر پایه ،درس معینی پیش بینی می شود ، به طریقی که حد اکثر ۳ گروه از دانش آموزان با فاصله ی پیش بینی شده مستقیماً با معلم کار می کنند و برای گروه های دیگر دروسی از قبیل :خط ، نقاشی، املاء ،انشا ،تمرین ریاضیات ، حفظ کردن کلمات و ترکیبات تازه وکه نیاز کمتری به نظارت مستقیم آموزگار دارد منظور می شود . بنابراین چون اساس کار معلم در هر ساعت با یک یا دو یا احتمالاً سه پایه می باشد و پایه های معینی در محور کار قرار می گیرند، این طریقه را روش محوری می نامیم و بقیه ی پایه ها که با تعیین تکلیف ،به انجام کار های تمرینی مشغول می شوند ،گروه خود آموز یا گروه فرعی نامیده می شوند .

ب) طریقه گروهی:

در این روش تدریس ماده درسی واحد در یک جلسه ی درسی به کلیه ی پایه های موجود در یک اتاق درس می باشد که به روش گروهی با یک موضوع و یا درس همسان نام گذاری می شود و به شکل زیر می توان پیاده کرد:

الف: تدریس یک ماده درسی به تمام پایه ها به طور همزمان: آموزگار تدریس یک درس خاص را با تلفیق و ادغام مشترکات و مشابهات درس به تناسب اطلاعات و اندوخته های قبلی فراگیران شروع کرده و پس از ارائه مشترکات و کلیات مسایل فرعی و اختصاصی را جدا گانه در گروهها مطرح می سازد. این روش برای دروسی مثل: نقاشی، فضا، کاردستی، تدریس قرآن، مذاکره در سه پایه نزدیک و متجانس مثلا پایه های سوم و چهارم و پنجم تا مدودی عملی است (در ۴۵ دقیقه)

ب) (طریقه گروهی:

در این روش تدریس ماده درسی واحد در یک جلسه ی درسی به کلیه ی پایه های موجود در یک اتاق درس می باشد که به روش گروهی با یک موضوع و یا درس همسان نام گذاری می شود و به شکل زیر می توان پیاده کرد:

ب: تدریس ماده درسی واحد به کلیه ی پایه ها در یک جلسه به ترتیب نوبت
:مثلا ساعت اول برای تمام پایه ها درس بفوانیم را در برنامه ی هفتگی در
نظر گرفته و ابتدا به یکی از پایه ها به صورت محور چند دقیقه درس را ارائه
داده و پس از تعیین تکلیف لازم برای آن پایه به تدریس درس بفوانیم به پایه
ی بعدی می پردازد و همینطور الی آخر ، مداکثر سه پایه (مثلا برای هر پایه
۱۵ دقیقه در نظر گرفته)

چ) **طریقه مشترک مموری و گروهی :**

در این روش بعضی از دروس به طور گروهی و بعضی بطور مموری

فردی تدریس می شوند به همین دلیل این روش (اترکیبی یا مموری - گروهی می نامند چون برقراری ارتباط بین دروس مختلف یک پایه که باید دانش آموزان طی یک سال آن ها را فراگیرند (ارتباط افقی) ضعیف است و نیز بین دروس پایه های مختلف ارتباط عمودی کاملا برقرار نشده همیشه نمی توان به صورت گروهی تدریس کرد لذا با توجه به کمبود زمان به نظر می رسد که طریقه ی مشترک فردی - گروهی در کلاس چند پایه مناسب باشد.

معنای چند واژه

مناسب باشد.

ارتباط افقی : برقراری ارتباط بین مواد آموزشی دروس مختلف که باید دانش آموزان طی یک سال تمصیلی آن ها را فرا گیرند.

ارتباط عمودی : به تقسیم بندی یک موضوع بر ماسب فواصل زمانی گفته می شود. از قبیل ساده به دشوار , از کل به جز و.....

روش های نوین تدریس و متداول در کلاس های چند پایه

به دلیل فرصت کمی که در این کلاس وجود دارد باید محیطی راطراحی نمود که بتوان روش های دانش آموزمحور استفاده کرد مانند :

حل مساله - ایفای نقش - بازی های تربیتی - داستان گویی - گردش علمی - بارش

مغزی - همیاری - آموزش متقابل - روش اعضای تیم - روش کتابخوانی

- روش بازگویی - نقشه مفهومی - روش پروژه - روش هم شاگردی - روش

پرسش و پاسخ

روش های تغییر رفتار

منظور از تغییر رفتار استفاده از اصول و روش های روان شناسی یادگیری با هدف اصلاح رفتار دانش آموزان است. هدف عمده از این روش ها هدایت فراگیران در جهت انجام رفتارهای مطلوب تحصیلی و اجتماعی و کاستن از رفتارهای نامطلوب است.

برخی معلمان به دلیل عدم آگاهی از روش های تغییر رفتار از روش های منفی به خصوص تنبیه و اخراج از کلاس استفاده می کنند

لذا آگاهی از این روش ها سبب می شود تا معلم عصبانی نشود دانش آموزان را از کلاس اخراج نکند آن ها را تنبیه نکند و سایر اقداماتی که نتایج نامطلوب دارند کاهش یابد .

روش های تغییر رفتار

از میان روش های مختلف تغییر رفتار به **اصل اشباع** اشاره می گردد که در این روش اگر تقویت یک رفتار برای مدت طولانی ادامه یابد سرانجام ممکن است اثر تقویت اش را از دست می دهد و منجر به کاهش یا توقف رفتار شود.

تنبیه و تشویق :

استفاده درست از تنبیه و تشویق یکی از ابزارهای مهم در مدیریت رفتار است که چگونگی استفاده مناسب آن ها به مهارت معلم بستگی دارد. مهمترین نکته که باید در این جا یادآور شد این است که تنبیه موجب تغییر رفتار نمی شود.

بزرگ ترین تنبیه حذف پاداش است.

پاداش: مهمترین نکته این که پاداش سبب تغییر رفتار می شود.

- مؤثرترین شکل پاداش استفاده از بازخوردهای عاطفی مثبت است
مثل لبخند زدن، تشکر کردن، آفرین گفتن، آرزوی موفقیت کردن
- پاداش های مادی و ژتونی و ... بعد از مدتی اگر با برخوردهای عاطفی مثبت همراه نباشد اثر خود را از دست می دهد.
- اگر پس از دادن پاداش به دانش آموز از او رفتار نادرست سر زد
باید تنبیه مناسب آن رفتار استفاده شود.
- پاداش باید عادلانه باشد. نباید از جایزه به عنوان پاداش برای آرام کردن دانش آموزان پردر دسر استفاده کرد.

راهکارهای مبتنی بر مدیریت رفتار در کلاس

• در مقام یک معلم مطمئن شوید که از تمام روش ها کاملاً اطلاع دارید و در این

زمینه از مدیر و همکارانتان کمک بخواهید.

• معلمان کارآمد از طریق مدیریت رفتار بر دانش آموزان هدف های زیر را دنبال

می کنند:

– ایجاد فضایی که یادگیری در آن امکان پذیر و شکوفا شود.

– ایجاد جوی در کلاس که دانش آموزان در آن احساس موفقیت و پیشرفت

کنند.

راهکارهای مبتنی بر مدیریت رفتار در کلاس

• آموزش رفتارهای مناسب و پذیرفته شده گوناگون به دانش آموزان

• **معلمان کارآمد برای حصول به اهداف فوق با نگرش بسیار مثبت به**

مدیریت رفتار نگاه می کنند. منظور از نگرش مثبت در مدیریت رفتار این

است که همیشه به یاد داشته باشیم که ما تلاش می کنیم با دانش آموزان

روابط متقابل خوبی ایجاد کنیم تا از این راه بتوانیم بدون آن که به شأن و

عزت نفس آن ها لطمه وارد شود. رفتار قابل قبول اجتماعی و آموزشی را به

آن ها یاد دهیم.

چگونه روابط خود را با دانش آموزان تقویت کنید؟

۱- وقتی دانش آموزان وارد کلاس می شوند با آن ها احوال پرسی کنید.

۲- برای تک تک آن ها اهمیت قائل باشید

۳- به نظرات آن ها با دقت گوش دهید.

۴- به آن ها مسئولیت بدهید.

۵- حتی موقعی که دارید رفتار نامناسب آن ها را تصحیح می کنید

به شأن و شخصیت آن ها احترام بگذارید.

«موفقیت شما در شغل معلمی آن قدر که به روابط مثبت، مهربانانه و

اعتماد آمیز با دانش آموزان وابسته است به هیچ مهارت، ابزار یا

دستورالعملی بستگی ندارد.»

امام علی علیه السلام : وارد عمل شدن بدون برنامه ریزی علت همه شکست‌هاست .

تعریف: برنامه ی هفتگی عبارت است از یک برنامه یا طرح پیشنهادی که نشان می دهد هر هفته در طول سال معلم چه محتوایی را چگونه و به چه ترتیبی درس خواهد داد. دانش آموزان در طول سال به چه فعالیت هایی مشغول خواهند شد .

برنامه ی روزانه و هفتگی برای کلاس های چند پایه بایستی به گونه ای طراحی شود که در هر جلسه فراگیران پایه های مختلف همواره به فعالیت هایی مشغول شوند که جذاب ، معنادار و هدفمند باشند.

برنامه ی هفتگی در کلاس های چند پایه براساس رویکرد تلفیقی و تجمعی طراحی و زمان و شکل اجرا باید طراحی و تنظیم گردد

ارزش یابی در کلاس چند پایه

تعاریف

❖ گردآوری و استفاده از اطلاعات برای تصمیم گیری درباره ی برنامه های آموزشی

❖ ارزش یابی به یک فرایند سیستماتیک برای جمع آوری ، تحلیل و تفسیر اطلاعات گفته می شود به این منظور که آیا هدف های مورد نظر تحقق یافته یادر حال تحقق یافتن هستند و به چه میزان

❖ پس در تعاریف ارائه شده برای ارزش یابی سه موضوع به چشم می خورد:

۱- گردآوری اطلاعات ۲- تحلیل اطلاعات ۳- تصمیم گیری و قضاوت

لذا می توان ارزش یابی پیشرفت تحصیلی را اینگونه تعریف کرد:

عبارت است از سنجش عملکرد یادگیرندگان و مقایسه ی نتایج حاصل با هدف های آموزشی از پیش تعیین شده .

به عبارت ساده تر می توان گفت که ارزش یابی ابزاری ارزشمند برای
معلمان است که به آنان امکان می دهد تا با توجه به نقاط قوت و ضعف
دانش آموزان ، درس های خود را بهتر طرح ریزی کنند و متوجه شوند که
آیا دانش آموزان مطالب تدریس شده را بهتر آموخته اند ؟ آیا اهداف
معین تحقق یافته اند؟

ارزش یابی را از یک طرف می توان آخرین حلقه از فعالیتهای تدریس دانست
و از طرفی دیگر ارزش یابی را می توان مقدمه ای برای شروع و ادامه ی
فعالیتهای آموزشی و تکوین آن دانست .

جایگاه ارزش یابی در یک فرایند آموزشی

۱. چرا باید تدریس شود؟
۲. چه چیز باید تدریس شود؟
۳. چگونه باید تدریس شود؟
۴. چگونه ارزش یابی شود؟

اهداف ارزشیابی

- ۱- بازده یادگیری دانش آموزان سنجیده می شود.
- ۲- سطح یادگیری دانش آموزان نشان داده می شود .
- ۳- به بهبود یادگیری کمک می کند.
- ۴- برای یادگیری بهتر ایجاد انگیزه می کند.
- ۵- ارزش یابی موجب بیداری اندیشه ها می شود.
- ۶- ارزش یابی روش تدریس را مشخص می کند.
- ۷- ارزش یابی موجب پدید آمدن زمینه نو آوری و خلاقیت می شود .
- ۸- ارزش یابی باعث سنجش پذیر بودن اهداف می شود.
- ۹- روی نکات مهم درس تاکید می شود.

انواع ارزش یابی در تدریس

۱- ارزش یابی تشخیصی: نوعی ارزش یابی است که سوال های آن بر اساس رفتارهای ورودی طراحی می شود و قبل از شروع تدریس اجرا می شود.

۲- ارزش یابی تکوینی: ارزش یابی تکوینی به معنای پی گیری فعالیت های فراگیران در مسیر یادگیری است در طول آموزش انجام می شود و هدف آن اصلاح فرایند آموزش است

۳- ارزش یابی پایانی: برای اطمینان از نتیجه ی فعالیت های یاددهی - یادگیری لازم است معلم در پایان هر جلسه ی تدریس یا هر سال یا ترم تمصیلی با آزمونی مناسب ارزش یابی کند تا میزان دست به هدف های یادگیری درس معلوم شود.

تعریف چند واژه

❖ **اندازه گیری** : اندازه گیری از ضروریات ارزش یابی است اما

به تنهایی ارزش یابی نیست. وقتی قد ۲ نفر را اندازه می گیریم

و می گوییم قد علی ۱۲۰ و قد مسن ۱۰۰ سانتی متر است در این

صورت اندازه گیری کرده ایم ولی زمانی که مقایسه و قضاوت در

آن طرح شود و بگوییم قد علی ۱۰ سانتی متر از قد مسن بیشتر

است در اینجا مقایسه صورت گرفته است که به آن ارزش یابی

می گوییم .

تعریف چند واژه

❖ **اندازه گیری** : اندازه گیری از ضروریات ارزش یابی است اما به تنهایی ارزش یابی نیست. وقتی قد ۱۲ نفر را اندازه می گیریم و می گوئیم قد علی ۱۲۰ و قد مسن ۱۱۰ سانتی متر است در این صورت اندازه گیری کرده ایم ولی زمانی که مقایسه و قضاوت در آن طرح شود و بگوئیم قد علی ۱۰ سانتی متر از قد مسن بیشتر است در اینجا مقایسه صورت گرفته است که به آن ارزش یابی می گوئیم.

❖ **آزمون** : آزمون نه اندازه گیری است نه ارزش یابی بلکه وسیله ی ارزش یابی است در مثال بالا متر وسیله اندازه گیری برای قد علی و مسن است و عمل اندازه گیری همان آزمون است.

❖ **سنجش** : منظور از سنجش آگاه نمودن فراگیران از سطح پیشرفت تحصیلی و نقاط قوت و ضعف خود از یادگیری و تسهیل امکانات یادگیری بیشتر.

نکته

تغییر رویکرد ارزش یابی تحصیلی دوره ی دبستان درنظام آموزشی ایران از کمی به کیفی یکی ازموارد اطلاعات چندجانبه ، عمیق وپیچیده است.

در ارزش یابی کیفی به جای تاکید برارزش یابی پایانی به ارزشیابی تکوینی وفرایندی توجه شده است. در این عرصه معلم می تواند در کلاس های چند پایه از روش ها وابزار های مربوطه با توجه به کمبود وقت نهایت استفاده رانماید:(ابزار های مورد نیاز)

نکته

- ۱- **مشاهده** : در این روش معلم اطلاعات مورد نیاز را به صورت مستقیم وبدون واسطه از اعمال ورفتار وفعالیت های فراگیر به دست آورد. مشاهده را به صورت گروهی یا فردی انجام داد.
در مشاهده می توان از موارد زیر استفاده نمود:
 - الف - چک لیست فردی یا گروهی
 - ب - مقیاس درجه بندی
 - ج - واقعه نگاری روش مشاهده ی مستقیم رفتار است ومعمولا برای اندازه گیری میزان تحقق هدف های آموزشی در حوزه های عاطفی وروانی - حرکتی استفاده می شود.

۲- **آزمون های عملکردی:** به آن دسته از آزمون هایی گفته می شود که فرایند

و نتایج یادگیری فراگیران را به طور مستقیم مورد سنجش قرار می دهد. که با دانش و مهارت سروکار دارد.

۲/۱- آزمون کتبی عملکردی: ضرورت دارد معلمان چند پایه شرایطی را فراهم نمایند تا دانش آموزان در موقعیت های واقعی دانش و مهارتی را که کسب کرده به کار گیرند .

۲/۲- آزمون شناسایی: در این آزمون ها از فراگیر می خواهیم تا یک ابزار یا دستگاه یا وسیله ای را شناسایی کند یا کار آن را توصیف نماید.

۲/۳- آزمون های عملکردی در موقعیت شبیه سازی مانند انجام حرکات شنا در بیرون آب (انجام حرکات در یک موقعیت مصنوعی که در موقعیت های واقعی ضروری هستند)

۲/۴- آزمون های عملکردی نمونه ی کار

۳- خود سنجی و همسالان سنجی

۴- پروژه

۵- تکالیف درسی

۷- آزمون مداد کاغذی

۸- آزمون های شفاهی

□ پوشه ی کار: به مجموعه ای سازماندهی شده از فعالیت

های دانش آزموان در یک بازه زمانی مشخص را پوشه ی

کار می گویند.

تعریف

به اطلاعاتی که فاصله ی بین سطح واقعی دانش آموز و سطح مورد انتظار را مشخص کند ، گویند ،

و یا نشان دهنده ی فعالیتی باشد که لازم است یادگیرنده انجام دهد تا به استاندارد مورد نظر دست پیدا کند.

تکلیف درسی

منظور از تکلیف منزل کلیه وظایف درسی (نوشتنی ، حل کردنی، خواندنی،

تمرین و....) است که معلم به طور روزانه برای دانش آموزان کلاس خود

تعیین می نمایند تا در خانه انجام گیرد .

به عبارت دیگر تکلیف یعنی مجموعه ی فعالیت های آموزشی که به منظور

تحقق فرایند یاددهی - یادگیری برعهده ی دانش آموز گذاشته می شود.

تکلیف درسی

انواع تکلیف منزل

- ۱- تکالیف تمرینی: ایجاد فرصت برای انجام دادن مهارتهای کسب شده و بکار گیری آموخته های جدید مانند ریاضی .
- ۲- تکالیف آمادگی : وادار کردن دانش آموزان به کسب زمینه ی اطلاعاتی به منظور آماده شدن برای بحث جدید.
- ۳- تکالیف گسترشی با هدف ایجاد تفکر خلاق : سوق دادن دانش آموزان به طرف فعالیت های ابتکاری .

پایه چهارم :

- ۱- قرآن ۲- تربیت بدنی ۳- ریاضی ۴- علوم تجربی
۵- فارسی (خوانداری -نوشتاری) ۶- هدیه های آسمان ۷- هنر
۸- مطالعات اجتماعی

پایه پنجم :

- ۱- قرآن ۲- تربیت بدنی ۳- ریاضی ۴- علوم تجربی
۵- فارسی (خوانداری -نوشتاری) ۶- هدیه های آسمان ۷- هنر
۸- تعلیمات اجتماعی (جغرافی ،تاریخ و مدنی

پایه ششم :

- ۱- قرآن ۲- تربیت بدنی ۳- ریاضی ۴- علوم تجربی
۵- فارسی (خوانداری -نوشتاری) ۶- هدیه های آسمان ۷- هنر
۸- مطالعات اجتماعی ۹- تفکر و پژوهش ۱۰- کاروفناوری

۱) معلم کلاس درس چند پایه باید از روشها ، فنون و راهبردهای متعدد مؤثری

برای تدریس استفاده نماید.

۲) در کلاس های درس چند پایه، دانش آموزانی با سنین مختلف و توانایی

متفاوت حضور دارند معلم نباید و نمی تواند فقط با تکیه بر یک روش به ارائه

محتوا پردازد.

۳) معلم باید طرح درس روزانه اش را به دقت آماده کند تا دانش آموزان پایه

های مختلف را به انجام انواعی از فعالیت های یادگیری سودمند وادار سازد.

رهنموده‌هایی جهت مدیریت مؤثر در کلاس های چند پایه:

راهنمای تدریس در
کلاس های چندپایه

۴) به کارگیری راهبردهای تدریس باید همراه با انعطاف پذیری باشد . در برخی مواقع نیاز است برای اثر گذاری بیشتر ، راهبردهای تدریس با توجه به نوع محتوا و نیازمندی دانش آموزان مورد بازنگری قرار گیرد.

۵) گروه‌بندی بر پایه توانمندی را به عنوان یک راه کار در نظر گرفته شود برای تدریس دو سویه و انجام تدریس جبرانی فراهم می کند . گروه بندی بر پایه های تحصیلی غیر یکسان در کلاس های چند پایه فرصت مناسبی برای فعالیت های مشارکتی و پویا فراهم می کند.

۶) گاهی فعالیت یکسان را برای همه دانش آموزان کلاس ارائه شود. شمار زیادی از فعالیت ها را می توان طراحی کرد که دانش آموزان پایه های اول تا ششم در انجام دادن آن ها شرکت کنند.

۷) معلم شرایطی ایجاد کند تا دانش آموزان از همدیگر یا بگیرند . نظر به اینکه در بسیاری از موارد یاد گیرندگان بزرگسال الگوی یادگیری بسیار خوبی برای یادگیرندگان تازه کارند .

۸) مشارکت در گروه های یادگیری به مثابه یک عضو فعال گروه برای مثال معلم می تواند خود را به عنوان عضوی در گروه یادگیری دانش آموزان پایه سوم، چهارم و پنجم دبستان نماید .

۹) معلم کلاس درس چند پایه متوجه توانایی طبیعی دانش آموزان برای شناخت و کنجکاوی باشد و برپایه این ویژگی دانش آموزان فعالیت های یادگیری مناسبی را طراحی و به آنان ارائه دهد .

راهنمای تدریس در
کلاس های چندپایه

موفق و پیروز باشید.

